

FRANO MAŠKOVIĆ, PRVI DUBROVAČKI HAMLET NA LOVRJENCU

Politika je pitanje morala. Kako u Hamletu, tako i u Dubrovniku

Nakon Hamleta slijedi turneja u Gdanjsk sa Shakespeareovim Tit Andronikom, a potom Brijuni i Kralj Lear. I onda od 10. kolovoza gasim mobitel. Idem na Pelješac na godišnji do početka škole

Svaka predstava me mijenja. Neka samo milimetar, a neka... Ma rekao bi jedan pametan čovjek i noga u guzicu je korak naprijed. Svaka predstava te neminovno promijeni ovisno o temi koju radiš, na koji način je propitaš, što u sebi otvoriš, nove emocije dobiješ, s kojim kolegama radiš. Sve su to nova iskustva. Urnebesno me veseli Lovrjenac, prvi put u životu igram nešto gore

Razgovarala
Barbara Đurasović
Foto Hrvoje Curić

OGROMNA SU OČEKIVANJA OD Frana Maškovića, prvog dubrovačkog Hamleta koji će tu Shakespeareovu ulogu iznijeti na 70. Ljetnim igrama. Frano je spreman, fokusiran, razradio je lik Hamleta, na svojstven se način saživio s njim i sad ga dijele još svega dva dana od pretpremierne izvedbe pred festivalskom publikom. Priznat će kako je, kao i sa svakom svojom dosadašnjom ulogom, prošao

kroz proces sukoba s likom, ali i pronalaska dodirnih točaka. Hamlet pobuđuje i otvara brojna moralna i etička pitanja, pitanja današnjice pogađa precizno i pronicljivo. U ovom razgovoru nismo se opterećivali Franovim prethodnicima Hamleta, očekivanjima publike ili njegovom daljnjom karijerom. Zakoračili smo u jedno strujanje misli, pomalo hamletovsko, i pretresli Grad. Onaj od, ne tako

davno, jučer i ovaj danas.

— Negdje sam potpuno kontra Hamletu, a negdje smo apsolutno isti. Nisam nikakav monarh, ni kraljević. U obitelji sam kao dijete bio tretiran kao princ, s ljubavlju i pažnjom, ali to je obiteljska situacija. Hamlet je nasljednik krune, filozof, on živi u dvorcu. S te strane potpuno kontra i trebalo je u sebi pronaći tu nekakvu aroganciju koju mi

Dubrovčani i imamo negdje u sebi. Ne u negativnom kontekstu. Samo kad izgovoriš 'ja sam iz Dubrovnika' jedna je svojstvena dimenzija. Hamlet je čovjek koji se svjesno odrekao biti državnik, biti kralj, vođa, jer je jednostavno nesposoban po svojoj tankoći duše, po empatiji. Monarsi moraju donositi odluke koje nisu nekad ni moralne. Isto kao i političari. Kad je riječ o moralu, tu nisam za greške. Politika je pitanje morala.

A gdje si se 'našao' s Hamletom?

U tim njegovom promišljanjima, u ljubavi, u tome da neodlučnost ide od toga da je jako teško dignut ruku na nekoga. Čak i verbalno je jako teško povrijediti nekoga, a kamoli fizički. Hamleta se ponekad doživljava kao slabića jer je neodlučan, jer ne želi ubiti strica. Nitko se ne stavlja u kontekst je li stvarno toliko jednostavno staviti pištolj na glavu i ispaliti metak. Nekim ljudima je ta odluka možda jednostavna, meni je to, kad krenem razmišljati, nerazrješiv problem. Pitanja su tu i poput onoga – svako zlo za neko dobro ili napraviti nešto loše za neko buduće dobro. Ma sve su to moralne i etičke dvojbe. Što je to danas intelektualac, što bi trebao raditi? To su ta neka pitanja koja si postavljaš kroz Hamleta. Gdje je sloboda uopće? U Dubrovniku, u Gradu, gdje je najljepša bandjera na svijetu na kojoj piše Libertas, gdje je ta sloboda? Je li dovedena u pitanje? Što je to danas sloboda? Ta sloboda da mogu ukucati bilo koji pojam. Društvo u kojem živimo ostavlja ti privid slobode, a ti si kroz sve ove današnje mobitele, kompjutere, kartična plaćanja zapravo nadgledan. Svi sve o svima znaju. A gdje je sloboda glave? Duha? Prihvatiti nešto ili nekog drukčijeg? Gdje je sloboda proistekla iz naše tradicije koja je apsolutno velika i divna. Prenosimo li to nasljeđe, jesmo li nekoga naučili nešto? Autoritete smo doveli u pitanje, znanstvenike, profesore, doktore. Što je to danas intelektualac, što bi trebao raditi? Znaš, to su neka hamletovska pitanja. Hamletu su priredili cijeli komplot da ga se spremi u Englesku i skine mu se glava. On na to apsolutno pristane. Kaže, aha dobro, je li to rješenje? Ako će moja glava pomoći meni da ne moram donijeti odluku koja mi je po život, po dušu bitna, pristajem. I onda se dogodi ubojstvo Polonija. To bi ubojstvo nazvao zločinom iz strasti. Zločin iz strasti je u Dubrovniku imao olakotnu okolnost, pogotovo za vrijeme južine. Sebi umišljam da sam Polonija ubio kad je bila južina. Puno, puno pitanja otvara ovaj komad. Mi ćemo ih postaviti mali dio, možda će mi se kroz život otvoriti neki odgovor. Lijepo je moć 'sjest' i dumat' o tome svemu, dat' si vrijeme za dosadu. Zato se i ne bavim politikom, mogu biti

politički aktivist, podržavati neku ideju ili ne, ali baviti se politikom i donositi odluke gdje će biti ugrožena jedna skupina ljudi na uštrb druge, ja to ne bih znao ni mogao.

Ne baviš se politikom, ali si politički svjestan, čak i prilično angažiran. U kojoj mjeri te se politika tiče i privlači?

Kad vidim da postoje podređene skupine u društvu ili da se događaju neke anomalije koje mi smetaju, tad reagiram. Idem na prosvjede, to je neka vrsta političkog aktivizma. Podržim svaku ideju za koju smatram da je dobra, pametna, društveno korisna. Nastojim i po scenarijima i predstavama birati one koje će progovarati o problemima koji me zanimaju pa ih kroz predstavu ili film propitam sam sa sobom. Nekad se iznenadim pa i promijenim mišljenje zbog odgovora do kojeg dođem. Ja znam da politika nije jednostavna koliko nam ti populisti žele pokazati, politika je jedna kompleksna znanost, ali ako nije usmjerena prema čovjeku, ako nije empatična i društveno odgovorna, onda je profulana skroz.

Moglo bi se o Gradu i životu u njemu razmišljati hamletovski?

Dakako. I prije se živjelo od apartmana, iznajmljivanja soba i od turizma. Možda ja sad romantično gledam na priče koje čujem od roditelja i starijih, ali neke su stvari bile dostupnije, izlazilo se više vanka po restoranima, klubovima, Stradunu... Tužno mi je bilo neki dan. Prije bi mi dir preko Straduna trajao 45 minuta dok se svima javim. Neki dan sam prešao preko Straduna za dva minuta. Toliko mi je trebalo od Vrata od Pila do Zvonika jer se nisam nikome imao javiti. I to je pokazatelj da naši ljudi više neće sjesti popiti kavu na Stradunu. Ili ne žele ili u najgorem slučaju jer ju ne mogu priuštiti. Stradun više nije mjesto susreta kao prije kad bi se sjedalo, proćakulo, obišlo par betula. U Gradu fali betula, gdje možeš popit' bevandu, pojest' bokun sira. Fali mi i Čikato, Jaka sam sreo neki dan, fali zlatara – tko je ostao? Vierda? I nitko više, a sjećam ih se dok sam bio mulac, stali bi na vratima od butiga, pozdravljali bi, dobacivali.

Jesmo li izgubili bitku s turistima?

Jesmo, jer nisu samo zidine Grad, nisu samo suvenirnice i Stradun Grad. Grad su valjda i ljudi koji žive tu. A njih više nema! I kako će nas onda turisti doživjeti? Kako njima pokazati da je Dubrovnik lijep grad? Tako što ćeš ih lijepo dočekati, ponuditi nešto drukčije, tako što će osjetiti gradsku atmosferu. Kad otputujem u bilo koju turističku destinaciju želim sjesti u lokalni restoran, upoznat temperament ljudi, poći na placu,

Možda je to i romantičarska sjećanja, ali najljepše uspomene u životu me vežu za osnovnu i srednju školu, a nepovratno su izgubljene. Mi onda nismo imali mobitele, nama je Stradun bio ekran, došli bi oni iz Ekonomske, iz Turističke, pa bi se zezali. To je nama bio i mobitel i televizija

vidjeti kako dišu, što jedu, kako se vesele. To me zanima, a to se u Gradu, nažalost, potpuno izgubilo, jer je 90 posto ljudi sad u utrci oko mijenjanja lincuna, oko glisera, transfera, restorana, globalno nazvano oko apartmanizacije. I onda sretnem neke od mojih prijatelja i ne demantiraju me, već mi kažu – 'ajde molim te čujemo se u devetom mjesecu' ili 'što se nisi javio u šestome'. Znači time mi daješ do znanja da sedmi i osmi mjesec ne postojiš. Zašto? Razumijem da se treba zaraditi, ali razmišljati da će se u dva mjeseca zaraditi za cijelu godinu je potpuni *nonsense*.

Znači pošli smo 'k vragu'?

Pa ne bih išao tako daleko, ali nismo zadržali neke bitne odrednice Grada, puno se toga promijenilo na uštrb nečega što je konfekcija. Moramo shvatiti da se možemo pasat' s manje, a živjeti pristojno i po mjeri čovjeka, a ta je točka davno pređena i neće se vratiti jer objest je nešto što nas je obuzelo. O tome govori i Držić i svi naši stari veliki dramaturzi i pisci. Apartmani, sve je u apartmanima, restoranima, što bržoj zaradi. Ako su nam apartmani i turizam jedina grana na koju se oslanjamo, onda idemo k vragu.

A zar nije jedina?

Vidno jest.

Maškovići nemaju apartmane...

Hvala Bogu moja obitelj nikad nije živjela od apartmana, a nije nikad ovisila ni od politike. To jedino mogu zahvaliti mom ocu kojega više nije bilo nego ga je bilo, ali to je isto životni odabir.

Prije pet godina glumio si Pometa u Držićevom Dundu Maroju. Je li se sve, u tom kratkom vremenu, baš drastično promijenilo?

Velika je razlika između Dunda Maroja i Hamleta. Bio sam mladi (smijeh). Mi smo probe za Dunda Maroja imali na Držićevoj poljani, na otvorenom prostoru. Zbog naših se proba nije zadržavao grad. To je možda bilo moguće

Moramo shvatiti da se možemo pasat' s manje, a živjeti pristojno i po mjeri čovjeka, a ta je točka davno pređena i neće se vratiti jer objest je nešto što nas je obuzelo

MAGELLIJEV IZBOR

Mogao bi me zvati, ali za Hamleta?

To je pitanje za Magellija. Nisam se tome nadao, uopće. Znao sam da Paolo radi u Dubrovniku Hamleta i negdje mi je pri mozgu bilo da bi me mogao zvati za neku ulogu. Hamlet me toliko iznenadio jer mi ni na kraj pameti nije bilo da bi mogao nositi tu ulogu. Ali kad me nazvao i to rekao, prva dva dana mi je bilo toliko nestvarno da sam mislio da me netko zeza. A onda kad kreneš učiti tekst, kad počnu probe, kad shvatiš da se to stvarno događa onda si daš zadatak – idem iz toga izvući maksimum, od toga napraviti nešto najbolje što mogu.

70-ih i 80-ih, možda i početkom 90-ih. Neki prostori su za kazalište izgubljeni i to nam je donijelo ovo moderno vrijeme kojem smo valjda težili. Bilo mi je drago kad sam radio Dunda jer su prolaznici dobacivali sa strane, znali bi sjesti na tribine i pogledati. Hamlet je skriven, mi smo na Lovrjencu izolirani kao u laboratoriju. Kad se zatvore vrata Lovrjenca ostajemo sami sa svojim ulogama. Uvjeti su nemjerljivo drukčiji. A sam doživljaj Grada... Ma, ja volim biti u Gradu, ovo je moj Grad i svaki me kantun podsjeti na neku uspomenu iz djetinjstva. Obožavam vidjeti svoje prijatelje iz osnovne i srednje škole, profesore. Grad mi je uvijek veselje. Tu mi je familija, tu sam rođen, ali promijenilo se... Ja se ne mogu načuditi kad mi govore 'nisam bio u Gradu ima godinu dana'. Pa čekaj, mi smo prije svaki dan bili na Stradunu. Iz Gimnazije smo trčali kako bi zauzeli izlog, diravali smo. Ma, ne bih puno pametovao o tome, pretpostavljam da je jednostavno takvo vrijeme došlo.

Jesi li zadovoljan kazalištem?

Da nisam ne bih se bavio ovim poslom. Da bi neke stvari trebale biti bolje, apsolutno! Meni je suludo za što se sve u državi izdvajaju silni novci, a uvijek se lome koplja oko proračuna za kulturu. Uvijek se nađe novaca za nekakve gluposti, ali za obrazovanje, znanost i kulturu, tu se reže. Zašto? Jer su navikli da mi vučemo na entuzijazam i na publiku. Ne slažem se s tim nekim kapitalističkim vidom kazališta da bi ono trebalo samo sebe financirati. Da, naravno postoje neki oblici kazališta koji su čisti *entertainment* i koji bi morali sebe financirati barem 70 posto, a ostalo od države. Ali opet ima malih eksperimentalnih

i nezavisnih trupa i kazališta koje bi država apsolutno trebala financirati. Slobodni umjetnici danas jedva spajaju kraj s krajem, o plesu da i ne govorim, o suvremenom plesu pogotovo. To su sve stvari koje bi država trebala puno više poticati i podupirati i s te stane kao glumac i jesam i nisam zadovoljan. Presretan sam da se uopće mogu baviti ovim poslom, da dobivam prilike, da mogu pristojno živjeti od glume. Ali što je danas gluma? Kazalište je zadnji prostor slobode u kojem možeš progovoriti o nekim stvarima o kojima se u privatnom životu ne usudiš. Kazalište nudi tu mogućnost izgovoriti, propitati, dopušta ti emocije. Tu je kazalište još uvijek živo i zadnji stup obrane slobode. Svim silama ga se pokušava ušutkati. Politika to radi ili koristi u svoju promociju. A baš to je znak da je kazalište još uvijek živo i bitno.

Čelnik gradske stranke Željko Raguz pokrenuo je žustru kampanju u kojoj se 'bori' za značajno rezanje sredstva kulturi u Gradu koje bi preusmjerio u sportu?

To treba ignorirati. Igre se definitivno neće ukinuti, kultura u gradu se definitivno neće ukinuti. I to je kristalno jasno svima čak i onima koji zagovaraju kontra. To je samo jedna floskula koja se postavila kao platforma za napraviti sebi reklamu. To se treba razdvojiti od onoga što je istinska politika u najčistijem obliku. Istinska politika i istinski dobra ideja je da ste tu kako bi služili narodu. Kako god da to zvučalo kao floskula to služenje narodu uključuje kulturu barem u onom tipu *entertainment*, ona je kao takva u njihovom političkom programu. Ljudi koji zagovaraju nešto drukčije, ne bih ga uopće spominjao

Tužno mi je bilo neki dan. Prije bi mi đir preko Straduna trajao 45 minuta dok se svima javim. Neki dan sam prešao preko Straduna za dva minuta. Toliko mi je trebalo od Vrata od Pila do Zvonika jer se nisam nikome imao javiti

imenom i prezimenom, toga su jako dobro svjesni. Super mi je da je izjavio da to ništa ne treba, ali da će svakako uzeti svoje besplatne karte u Igrama i doći nadgledati ide li to u pravom smjeru. Majstore, kolika ti je plaća? Pa, nigdje u svijetu nema da su takvi ljudi privilegirani, samo je u nas to normalno. Odgovorna politika je sve samo ne populizam. Ako se i za 500 svjetlosnih godina dogodi da takvi budu neki bitan faktor u odlučivanju o vodenju grada, tu kulturu neće moći izbaciti jer će im ako ništa drugo donositi turistički profit. Bilo preko Linda ili Game of Thronesa. Nabacivanje floskulama o nebitnosti kulture, a bitnosti sporta je apsurdno. Kao netko tko taj sport u gradu promatra sa strane mogu istaknuti Juga, žensku košarku i Divlju ligu. Daj Bože da se obnovi Gospino polje i da se napravi jedna velika sportska dvorana. I što onda? Što u njoj raditi kada nema sportskih događaja ako to neće biti kultura, koncerti, predstave, gostovanja? Što ćeš napraviti sa sportskom dvoranom? Hoće li zjapiti prazna? Kako će ona donositi profit? To ga nitko nije pitao? Super, izgradite četiri sportske dvorane, potrošite milijarde na to. Ne, nisam protivnik sporta, njega mora biti pogotovo u školama i osnovnim i srednjim. Ali ne možeš napraviti sportsku dvoranu ne znajući kako će ona isplatiti i održavati samu sebe. Nemojmo se zavaravati, živimo u neoliberalnom kapitalizmu najgore vrste. Ako gradiš dvoranu, moraš znati da ćeš na uloženi pet kuna negdje u budućnosti zaraditi 50 jer inače nema matematike. I sport je, nemojmo se zavaravati, neprofitabilan, teniske, oprema, strunjače, sve to košta.

Ali očito taj populizam prolazi?

Populizam je trenutno uspostavljen kao način koji cilja točno određenu skupinu. Država je napravila to da se brinemo kako ćeš kupiti djeci opremu za tjelesni, da razmišljamo oko toga kako izvesti svoju obitelj dva puta u mjesecu u restoran, na pristojan objed, hoćemo li imati sljedeći mjesec dovoljno za platiti račun od mobitela ili struje. Kad si doveden u takvu situaciju jako te se iako pali populističkim floskulama. Da ti svom djetetu možeš jednom tjedno priuštiti kino, kazalište, sve slobodne aktivnosti koje želi, stvari bi bile drukčije. Uostalom, i taj amaterski sport košta. Nije to samo dat ću ti besplatan pristup klubu. Ja vidim po nepući koja trenira košarku. Te teniske nisu jeftine, ta oprema nije jeftina, treninzi ako hoćeš nešto ekstra se isto plaćaju. Putovanja na turnire su provizorno besplatna. Besplatan je hotel i autobus, ali gdje je sok, sladoled, ulaznica za muzej ako je dijete otvoreniije i ako hoće u tom gradu u kojeg dođe nešto više vidjeti. Te stvari koštaju. Ljudi

PITI I SADITI NIJE ISTO

Umjesto Akademiju upisao Agronomiju

Nakon srednje škole nisam želio ostati u Dubrovniku. Moja je želja bila početi studirati u Zagrebu jer mi je Dubrovnik s 18–19 godina bio kristalno jasan. To je bilo nešto moje i što znam. Na Akademiji sam bio u užem izboru i te je godine nisam upisao. I onda sam nešto razmišljao i došao na ideju na Pelješcu saditi lozu i masline. Agronomija mi je imala nekakvog smisla. To mi se na prvom semestru fakulteta pokazalo kao krivo. Voljeti piti vino i baviti se vinom su dvije različite stvari ili voljeti maslinovo ulje i saditi i obrađivati masline su nešto posve drugo. Ostalo je poznato... Nakon par godina Zagreba shvatio sam da je i taj grad skučen i jako mali osim što ima vrlo dobre veze sa svijetom. Zagreb mi je otvorio neke nove dimenzije, a kazalište da i ne govorim, putovanja, turneje, susreti s drugim ljudima.

spajaju kraj s krajem od prvog do prvog. U Dubrovniku je ogromna fama da mi svi živimo genijalno. Ja se mogu složiti da 70 posto ljudi u Gradu živi dobro. Na takvoj smo poziciji i turizam to dopušta. Ipak, tu je 30 posto ljudi koji ne mogu dopustiti da 'zglajzaju' jedan mjesec jer nemaju za platiti račune. E mene zanima tih 30 posto ljudi. Što grad čini za njih? Grad bi njima trebao osigurati besplatne karte za kazalište, za predstave, za cijeli niz aktivnosti. Ne im to dati iz nadmoćnosti pa da se osjećaju manje vrijedni jer im se pomaže nego da to postane društveno prihvatljiva stvar. Zašto u Gradu nema fond za tih 30 posto ljudi pa da od svakog računa ide jedna kuna u taj fond. Za Dom Maslina. Iz nekog lokala koji odlično zarađuje 50 lipa po svakom računu za Dva skalina. To, to me zanima.

Je li to razmišljanje ipak utopističko?
 Utopističko, jest! Apsolutno. Ali mi ovako u otvorenoj raspravi može bit' da otvorim to pitanje. Znam da je to u praksi urnebesno teško provedivo, ali Grad s drugim proračunom u državi mislim da bi se morao puno odgovornije ponašati prema svojim građanima.

Ipak je taj broj u nekim drugim sredi-nama puno veći od 30 posto.
 Ista je stvar kao kad djetetu u školi rečeš 'kako Mato ima sve petice, a ti trice?' Treba poticati da i ta trica bude zaslužena i da mu dižeš letvicu, da ga uvjериš da može i stremi boljem. Naravno da možemo biti zadovoljni da je to samo 30 posto, ali ajde ti reci tom čovjeku koji spada u tih 30 posto – 'znaš, ti možeš biti sretan da živiš u Dubrovniku jer vas je samo 30 posto'. To nije pošteno. Kompleksno je to pitanje.

Čuči li u tebi opcija povratka u Grad?
 Da budem iskren, ne razmišljam o tome. Daj Bože zdravlja i pameti, u nekim

godinama, u penziji bi se vratio. Dubrovnik po svojim gabaritima može biti grad po mjeri čovjeka za živjeti i odgajati djecu, ali nas sve ovo demantira. Ne znam koje mi sve etikete lijepe. Dubrovčanin sa zagrebačkom adresom, zagrebački glumac iz Dubrovnika, dubrovački glumac iz Zagreba... To su sve neke ladice u kojima volimo smještati ljude. Ja Zagreb obožavam. Divan je, živim, radim i odgajam djecu u Zagrebu, ali meni ti nikad preko usta ne može proći ništa drugo osim da sam iz Dubrovnika, iz Grada. To je dio mene, to sam ja. Mene Grad opisuje kao čovjeka. Meni je lako iz perspektive Zagreba komentirati situaciju ovdje. Tko sam ja da je komentiram... Mogu ukazati na neke stvari.

Možda bolje od svih nas možeš sagledati situaciju jer ne upadaš u kolotečinu življenja i imaš odmak, čišću sliku?

Ali ja se ne mogu staviti u tvoje i cipele ljudi koji ovdje žive 365 dana u godini i koji sve te probleme žive. Mogu dijelom zamisliti sebe u Gradu. Kazalište je jako dobro, to su moji prijatelji, kolege, sjajni glumci. Naravno da bi se imalo što za raditi. Ali nekad se zapitam što bi ja u to svoje slobodno vrijeme radio zimi. Bilo bi super prvih pet – šest mjeseci. Čitao bih knjige koje nisam pročitao, planinario, a što poslije? Ima grad sadržaja, ali... Možda je to i romantika sjećanja, ali najljepše uspomene u životu me vežu za osnovnu i srednju školu, a nepovratno su izgubljene. Mi onda nismo imali mobitele, nama je Stradun bio ekran, došli bi oni iz Ekonomске, iz Turističke pa bi se zezali. To je nama bio i mobitel i televizija. Sjedali bi u parkovima, na Komardi, na Buži, podno Lovrjenca. Nazovi me romantičarom, ali ja ne mogu prežaliti Jadroliniju u koju bi sjeli navečer, popili sok i ujutro bi bili na Rijeci. Pa sjedneš u auto i voziš dalje. Te neke stvari mi fale. Možda mlađi to ne doživljavaju jer vole biti brzi, ali avioni nisu jeftini. Grad subvencionira jedan dio karte što je apsolutno pohvalno, i to tako mora biti dok se ne izgradi most i dok se konačno više ne povežemo. Sad sve kao mora biti skuplje jer se prelaze granice i plaćaju se nameti pa smo se pomirili s time da smo najskuplji grad u Hrvatskoj. Volio bih vidjeti koliko će pasti cijene kad se most izgradi. Lako se izvlačiti na državu i na visoke namete, slažem se da jesu, ogromni su, veći nego u većini turističkih zemalja. Ali stvari će se početi pomalo mijenjati. Za tri dana u Dubrovniku bez doručka, ručka i večere imaš 10 dana na Mykonosu, 7 dana na nekoj drugoj turističkoj destinaciji. Ok, možemo mi reći da tamo nije tako lijepo kao u Dubrovniku, slažem se, ali ljudi će prvo poviriti u takujin i između sedam

dana ljetovanja s djecom i tri slike na zidinama i jedne pizze koja košta 100 kuna, odabrat će sedmodnevno ljetovanje. Cijene samo idu gore. Ja još nisam čuo da je u gradu nešto na nekom mjestu pojeftinilo. Pa taman i pet kuna. Ovo 30 posto popusta za lokalce, to su samo vatrogasne mjere da ljudi ne polude. Cijene u butikama ostaju iste i preko zime. Zašto spenza zimi nije 50 posto jeftinija? Pa bi i zimi onda možda bilo turista. Meni je Dubrovnik zimi predivan. Možeš obići svaki kantun, pogledati svaki kamen u miru.

Zapravo se čini da nas sve to vodi do još jedne točke – depresije?

Apsolutno, depresije i shizofrenije! Ljudi su tijekom dva mjeseca u nekom stanju euforije, podignutosti jer se zarađuje, onda te u jednom trenutku mora zalijepiti. A kad te zalijepi...

Ma vratimo se Hamletu. Kakva je doma situacija, ima li treme kod Iva i mame Dube? Inja, djeca?

Svi imaju veću tremu od mene. Stari pogotovo! Kupio je barem trideset karata za premijeru. Sve ga zanima, kako ide, priča mi tko će me sve doći gledati. Ponosni su. Oni bi za mene sve učinili i žele da sve prođe što bolje. Ma isto je to danas i s mojom djecom. Kad su mi Lovro i Maris imali završne predstave u školi imao sam veću tremu od njih. A oni su bili genijalni. Znaš kako je to... Doktorovo dijete je uvijek najbolesnije (smijeh).

Imaš li strah od gradske publike?

Uvijek imam neku pozitivnu tremu pred predstavu jer želim da sve bude dobro i da se posloži. Nemam straha od publike ni dubrovačke ni općenito. Odmah nakon prvih par scena shvatiš je li ta energija prostrujala na dvije bande. Straha koji bi me blokirao ili treme koja bi me zaustavila nema.

Kakva je ekipa Hamleta?

Vrhunska. Magelli nas je sjajno složio. To su prvenstveno prijatelji pa onda kolege. Svi smo jednako zagrizli za taj tekst i svima nam je jednak izazov. Otvorio nam se prostor da ispričamo priču. Taj komad se zove Hamlet i njegov problem jest u fokusu, ali drugi redatelj je mogao izabrati fokus Ofelije pa ispričati priču iz njene perspektive ili Gertrude ili Klaudija. Puno sam naučio od svih njih u ovom procesu, najviše od Paola Magellija i Željke Udovičić Pleština jer oni su okosnica autorskog tima. Ne radimo predstavu za svidjeti se, već za otvoriti neka pitanja sebi i publici. Već mi je sad jako zanimljivo iskustvo, a kad dođe publika... Jedva čekam prvu publiku i kako će predstava prokomunicirati s Gradom i s ljudima.

Iz ove pozicije, kad sam već napravio Hamleta, nije mi uopće nelogično da su neki moji kolege napravili korak i prešli u to neko, ne bih rekao ludilo, već pomaknuto stanje svijesti. Priprema za bilo koji posao, a pogotovo za kazalište je najvažnija. Mi imamo probe po dva-tri mjeseca. Sve stvari, sve misli, sve situacije ti moraju biti kristalno jasne